

In deze serie brengen wij nationale of internationale betekenisvolle, bekende of beroemde personen voor het voetlicht die op de een of andere manier een connectie hebben – hetzij via familiale banden, als (oud-)inwoner of anderszins – met Schin op Geul of Oud-Valkenburg.

Georges Simenon: Een geniaal schrijver

ANTON LAEVEN

De meeste mensen zullen Georges Simenon waarschijnlijk kennen als de in Luik geboren auteur van de bekende Maigret-boeken. De liefhebbers van detectiveromans zullen waarschijnlijk denken aan de bekende reeks “Zwarte Beertjes”, met op de voorkant de door Dick Bruna ontworpen tekening van commissaris Maigret met de typische pijp. De liefhebber van literaire romans zal misschien denken dat Simenon toch alleen maar detectiveromans schreef.

Wat waarschijnlijk maar weinigen weten is dat de lijst van de bestverkopende schrijvers aller tijden wordt aangevoerd door William Shakespeare met wereldwijd meer dan twee miljard boeken, daarna gevolgd door Agatha Christie, Barbara Cartland, Danielle Steel, Harold Robbins en Georges Simenon. Van Simenon zijn meer dan 550 miljoen boeken verkocht en hij is de enige niet-Engelstalige schrijver in dit rijtje! Hij schreef 218 romans onder eigen naam en 300 romans en talloze verhalen onder zeventien pseudoniemen. Zijn werk is in 44 landen gepubliceerd en vertaald in 55 talen. Vermoedelijk is Simenon ook de meest gelezen auteur van de twintigste eeuw. Zeker is hij wel de meest verfilmde auteur in de twintigste eeuw; liefst 54 films zijn geïnspireerd op zijn werk en daarnaast zijn er ruim 300 afleveringen voor televisie geproduceerd.

Luik 1903-1922

Georges werd op 13 februari 1903 in de Luikse wijk Outremeuse geboren. Luik is de stad die de voornaamste rol speelt in zijn toekomstige oeuvre, de plek waarnaar hij altijd zal terugverlangen; dat kleine stukje België waar hij toevallig al zijn herinneringen heeft opgedaan. Zijn vader Désiré Simenon, geboren in 1877 te Luik, was opgegroeid in de warme, hartelijke, goedmoedige sfeer van ambachtslieden. Hij was werkzaam als boekhouder bij een verzekeringsmaatschappij. Zijn burens, zijn pijp, zijn krant en zijn kinderen waren het belangrijkste in zijn leven. Hij voelde zich verwant met gewone mensen en droeg nede-

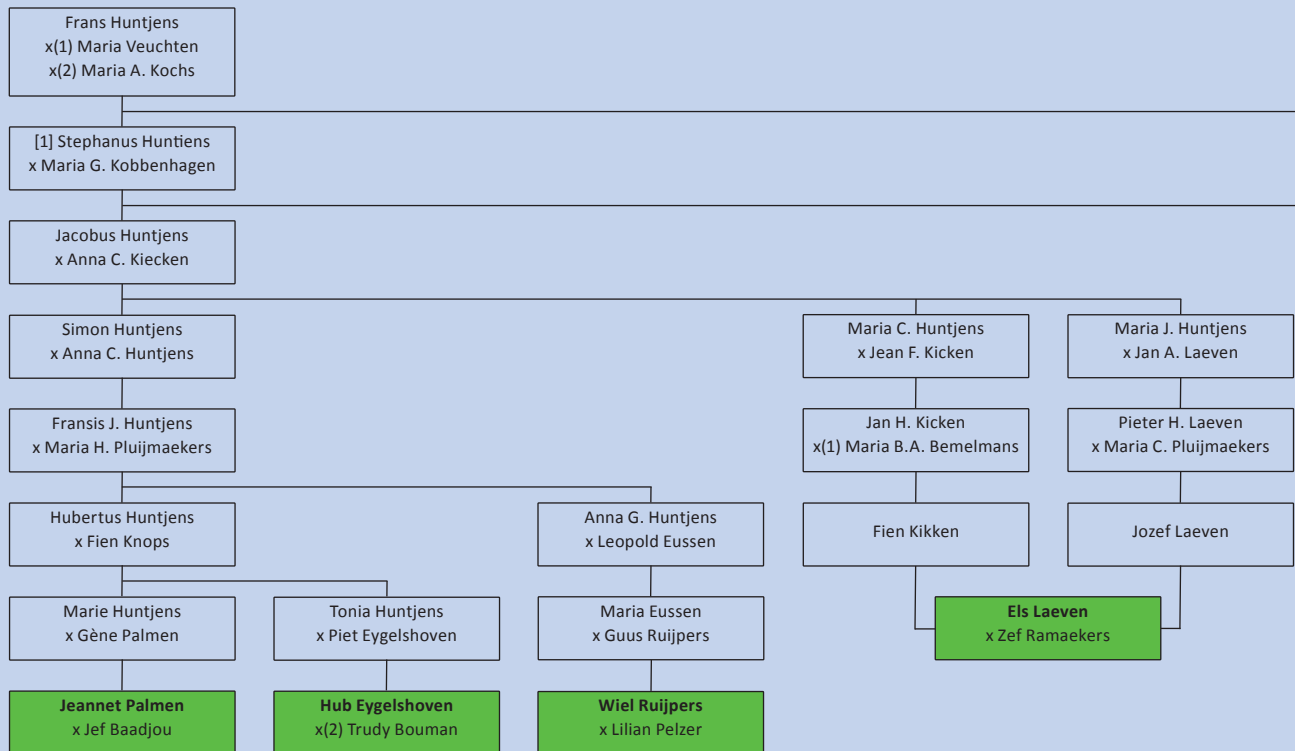

Désiré Simenon en Henriette Brüll, de ouders van Georges

righeid hoog in het vaandel. Dit in tegenstelling tot zijn echtgenote Henriette Brüll. Zij verweet haar man een volkomen gebrek aan ambitie. Henriette werd geboren in 1880, als jongste in een gezin van dertien kinderen. Haar vader Guillaume Brüll was een handelaar in specerijen. In 1885 overleed haar vader, wiens bedrijf intussen failliet was gegaan, waardoor zijn familie in armoede raakte. In tegenstelling tot Désiré Simenon droeg Henriette Brüll de herinnering aan een verleden van problemen met zich mee. Beide waren zij ‘van oudsher’ katholiek. Henriette ging dagelijks naar de mis en had een uitstekende verstandhouding met de Broeders van het College Saint-André. Maar ze was ook een angstige, overgevoelige en nerveuse vrouw. Henriette was even gespannen als haar man kalm. Zij was ook bijgelovig en heeft zich niet kunnen neerleggen bij de gedachte dat Georges op vrijdag de dertiende, kort na middernacht, was geboren; als geboortedatum had ze bij de Burgerlijke Stand dan ook 12 februari 1903 opgegeven. Drie jaar later, toen ze van Christian beviel, gaf ze blijk van haar voorkeur voor deze jongste zoon. Ze zou haar leven lang geen gelegenheid voorbij laten gaan om hem daaraan te herinneren. Volgens haar was Christian mooi, beschaafd, een en al char-

De Sjinse Connectie van Georges Simenon

Onderstaande families van de huidige leden van onze heemkundevereniging (groen) hebben familiebanden met Georges Simenon (geel), via hun gezamenlijke voorvader Frans Huntjens.

me en aanleg, terwijl Georges lelijk, log en moeilijk was. De één was gehoorzaam, de ander niet. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de jonge Georges niet graag thuis was. De ruzies tussen vader en moeder en hun pijnlijke stiltes ontweek hij liever. Zijn wat gereserveerde karakter werd in deze periode gevormd.

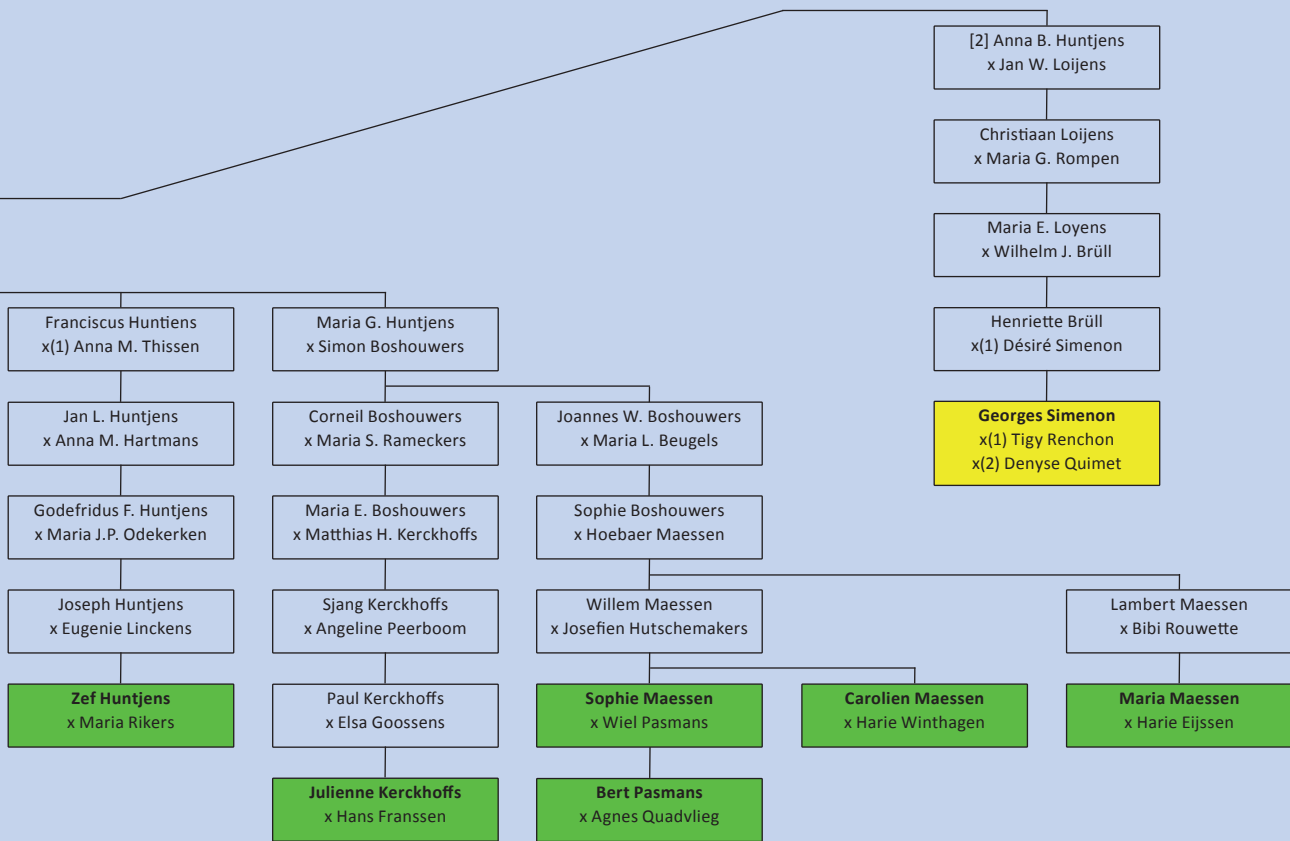
In 1911, toen Georges acht jaar oud was, was hij leerling aan het instituut Saint-André van de Broeders der christelijke scholen, gelegen tegenover zijn ouderlijk huis. Hij blonk uit in Franse opstellen. Aan het einde van het schooljaar kreeg hij de eerste prijs daarvoor. Omdat hij goed op

Georges met zijn broertje Christian

school was, mocht hij van zijn ouders en met hulp van de Broeders tegen half geld op het College Saint-Louis, een door jezuiten geleide middelbare school. Later kon hij studeren, ook voor half geld, aan het College Saint-Servais. Georges las graag, vooral "De drie musketiers" van Dumas, maar ook Tsjechov, Dostojewski, Poesjkin, Gorki en Gogol. Hij was heel vaak in de bibliotheek te vinden en gebruikte ook de ongebruikte uitleenkaarten van zijn ouders om veel boeken te kunnen lenen. Ook Dickens, Balzac, Stendhal, Conrad en Stevenson las hij. Vooral de twee laatstgenoemde auteurs hebben zijn leven lang zijn werk beïnvloed.

Op school bleef hij een goede leerling, uitstekend in Franse spelling en grammatica, waardoor zijn ouders en leraren hem bestemden voor het priesterschap. Maar op twaalfjarige leeftijd had hij een seksuele ervaring met een ouder meisje en dat veranderde zijn leven. Omdat het betreffende meisje Renée op een andere school zat, wilde hij dichter bij haar school zitten. Hij deelde zijn ouders en leraren mee dat hij het priesterschap opgaf en beroepsmilitair wilde worden. Een verrassende keuze, ingegeven door twee motieven. Het was – net als het priesterschap – één van de zeldzame beroepen die hem voldoende tijd zouden laten om als amateur te schrijven. En uiteraard lag het College Saint-Servais dicht bij de school van Renée. Een studieprefect van deze school liet geen gelegen

heid voorbij gaan om hem te herinneren aan zijn bijzondere status van extern leerling tegen half tarief, dé manier om een jongen uit een onbemiddeld gezin duidelijk te maken dat hij eerder getolereerd dan geaccepteerd werd. In september 1918 keerde hij niet terug op het college. Hij was toen vijftien jaar oud en het was een maand vóór het einde van de Eerste Wereldoorlog. Zijn ouders overstelpten hem met adviezen en drongen erop aan elke baan te accepteren die hem een ouderdomsrente verschafte, zoals de administratie van de spoorwegen. In de herfst van 1918 was hij leerling bij een banketbakker in Outremeuse, vlakbij huis. Het experiment duurde niet langer dan twee weken. Kort daarna werd hij aangenomen bij een boekhandel in het centrum van Luik. De boekhandelaar kon echter niet aan zijn bediende wennen omdat deze hem in het bijzijn van klanten op onjuistheden wees. Georges moest dus weer opnieuw op zoek naar een baan.

De stadsverslaggever

Na deze winkelbaantjes werd hij kort voor zijn zestiende als journalist aangenomen bij de Gazette de Liège, een rechtse katholieke krant die in 1919 voor het eerst na de Duitse bezetting weer verscheen. Hij stortte zich met grote energie op zijn werk, een tomeloosheid die de vaderlijke hoofdredacteur Joseph Demarteau wist te kana-

liseren. Simenon koesterde een oprechte bewondering voor zijn nieuwe baas, die hij in het vak een beetje als zijn ‘vader’ ging beschouwen. Hij zag een grote karakterovereenkomst tussen zijn eigen vader en de hoofdredacteur. Beiden waren vervuld van een redelijk tolerante geest en stelden de jonge rebel in staat in de maatschappij te integreren. Hij had zo’n grote, dat hij zichzelf voortdurend in staat achtte het uiterste te bereiken. Vader Simenon en ‘vader’ Demarteau waren zo verstandig deze neigingen niet af te remmen. Zij wekten nooit de indruk zich ertegen te verzetten, maar probeerden door een hartelijke grootmoedigheid hem bij te sturen. Als verslaggever draafde hij van het ene kantoor naar het andere, leerde typen, belde tweemaal daags de zes politiebureaus van de stad om te informeren of er nieuws was, holde om elf uur naar het hoofdbureau van politie voor de persconferentie en schreef dagelijks enkele arti-

Joseph Demarteau

kelen. Zijn eerste salaris bedroeg 45 francs, maar dat werd maandelijks verhoogd, zodat hij na een jaar 180 francs kreeg en zelfs meer verdiende dan zijn vader na twintig dienstjaren, en dat terwijl hij toen nog maar zestien jaar was! Eén van de eerste daden was het kopen van een rijwiel dat hij als kind nooit heeft gehad. Zijn fiets gebruikte hij dagelijks voor het ritje naar het hoofdbureau van politie, maar ook om naar conferenties, banketten en inhuldigingen te gaan, want dat was de taak van de leerling-stadsverslaggever. Gedurende drie jaar zou hij heel veel ervaring opdoen en veel aspecten van de samenleving leren kennen. Zijn baan bracht hem in alle milieus, in de politiek, het theater en op straat. Snel leerde hij zich onmisbaar te maken. Hij was regelmatig de reddende engel, omdat hij met verbijsterend gemak altijd bereid was over welk onderwerp dan ook te schrijven; hij wist er altijd iets van te maken. Zijn artikelen ondertekende hij met zijn initialen of onder de pseudoniemen Georges Sim of Sim.

Bijna een jaar na zijn start bij de krant vond de bekroning plaats. Hoofdredacteur Demarteau vertrouwde "de kleine Sim" een vaste rubriek toe. Het was voor hem niet alleen een promotie en erkenning van de kwaliteit van zijn werk, maar ook een mogelijkheid om meer verstandelijk te werk te gaan en zijn overvloed aan woorden en impressies te uiten. Hij schreef voor deze rubriek 784 stukjes en publiceerde ook een twintigtal verhalen in de Gazette.

Op 1 januari 1921 ontmoette hij tijdens een feestje Régine Renchon. Zij studeerde aan de Kunstacademie, was

Régine ("Tigy") Renchon

drie jaar ouder dan Simenon en stamde uit de Luikse middenklasse. Een paar weken later reeds vond de verloving plaats en op 24 maart 1923 trad Georges Simenon in de kerk van de Heilige Veronica in Luik met haar in het huwelijk. Hij noemde zijn vrouw zijn leven lang *Tigy*.

Georges schreef zijn eerste boek in datzelfde jaar met als titel "Au pont des Arches" onder de naam Georges Sim en werd uitgegeven door drukkerij Bénard.

In november 1921 had de Gazette hem naar Antwerpen gezonden voor een rapportage, maar bij zijn terugkeer werd hij opgewacht door Tigy, die hem meedeelde dat zijn vader was overleden. In shocktoestand begaf hij zich naar zijn ouderlijk huis. De afscheidsplechtigheid op het kerkhof vond hij afschuwelijk. Vóór diens dood plaatste Simenon zijn vader boven iedereen, erna zou hij hem nog hoger plaatsen en in zijn boeken blijven idealiseren; de relatie tussen vader en zoon zou hij in zijn hele oeuvre tot één van zijn steeds terugkerende en best geslaagde thema's maken. Direct na de begrafenis moest hij in militaire dienst. Men stuurde hem ter opleiding naar de *Rote Kaserne* in Aken. België leverde namelijk militairen voor de bezetting van het Roergebied na beëindiging van de oorlog. Hij vroeg te worden ingedeeld bij een motorrijderregiment, waar hij zich verbeelde dat hij binnenkort op een Harley-Davidson zou zitten, net als tijdens zijn verslagen van de wielervedstijd Luik-Bastenaken-Luik. Tot zijn teleurstelling werd hij na een maand ondergebracht bij de bereden aan- en afvoertroepen van de Lansierskazerne in Luik. Desondanks was hij bevoorrecht vanwege zijn bijzondere situatie als kostwinner. Niet alleen bevond hij zich vlak bij het huis van zijn moeder, maar hij had ook de mogelijkheid zijn medewerking aan de Gazette voort te zetten en dagelijks zijn rubriek te schrijven. Naderhand mocht hij zelfs overdag op de krant werken; als ze hem nodig hadden op de kazerne, konden ze hem bellen. Opgemerkt moet wel worden dat de commandant een oude vriend van hoofdredacteur Demarteau was.

Frankrijk 1922-1945

In december 1922 verliet Simenon Luik en ging naar Parijs. Hij was te ambitieus om in België te blijven, maar hij zou zijn geboortestad nooit vergeten of verloochenen. Met behulp van een aanbevelingsbrief van Joseph Demarteau werd hij secretaris van de rechtse publicist, activist en romancier Jean Binet de Valmer, voor wie hij – waarschijnlijk onder diens naam – twee romans schreef. Na enige tijd werd hij secretaris van de schatrijke markies Tracy, die ver weg van Parijs in Moulins woonde. Tussen zijn werkzaamheden door bleef hij echter schrijven. Een aantal artikelen werd gepubliceerd in de *Revue Sincère* in Brussel en in *Paris-Centre*, eigendom van zijn werkgever de markies Tracy. Na twee jaar wilde Simenon weg uit de provincie en verhuisde naar Parijs. Hij wilde zoveel mogelijk geld verdienen door het schrijven van gemakkelijke boeken, zich daarna vestigen en literatuur schrijven. Het is dat wat de meeste jonge schrijvers willen, maar meestal mislukt het. Wie het wel lukte waren doorgaans niet de minste, zoals Balzac en Tsjechov.

De Simenons bewoonden eind 1924 één enkel vertrek in Hotel Beauséjour, waar niet gekookt mocht worden. De enige manier om dit verbod te omzeilen was een kook-

toestel op de vensterbank te plaatsen. Tigy bleek een goede huisvrouw en beslist een goede kokkin te zijn, schrijft Simenon in één van de vele brieven aan zijn moeder. Maar ze deed nog meer: ze gaf haar geliefde schilderkunst op om haar man beter te kunnen helpen. Ze werkte voor hem door zijn geschriften door te lezen, fouten te corrigeren, inlichtingen voor hem in te winnen en zijn teksten naar de diverse kranten te brengen. Hij publiceerde regelmatig in tijdschriften en periodieken met liefdesverhalen. Simenon kreeg dan ook steeds meer verzoeken om vooral pikante verhalen te schrijven, die hem in staat stelden veel geld te verdienen. Hij had nu het ritme te pakken, enkele verhalen per dag. Zonder de ontmoeting met Colette de Jouvenel zou hij misschien niet zo snel carrière gemaakt hebben. Zij was romanschrijfster, getrouwd met de hoofdredacteur van *Le Matin* en tevens de literair redactrice.

Colette de Jouvenel

Simenon had al vanaf 1923 verscheidene verhalen toegestuurd, maar deze werden steeds geweigerd, althans tot hij door de redactie werd opgeroepen. Hij werd binnengelaten en was onder de indruk van de ontvangst, maar het oordeel maakte hem volkomen van streek: "Beste kleine Sim, het is niet goed. Het is bijna goed, maar niet helemaal. U bent te literair. Geen literatuur! Schrap alles wat literatuur is en het is goed." Thuis dacht hij na over het verrassende advies van de schrijfster en begon het in de praktijk te brengen. Op 27 september 1923 publiceerde *Le Matin* een verhaal van Simenon en dat was het begin van een lange en vruchtbare samenwerking. Simenon zou Colettes suggestie nooit vergeten. Bij het schrijven was hij Colettes aanwijzingen blijven volgen: "Ik heb getracht zo eenvoudig mogelijk te zijn. Het is het advies dat me in het leven het meest van nut is geweest." Nu hij in Parijs was gevestigd, kon Simenon schrijven zoals hij dat wilde. Tussen 1924 en 1931 zou hij ongeveer 190 populaire romans publiceren onder zeventien pseudoniemen. Zijn productie was tot drie categorieën terug te brengen: de lichte, de sentimentele en de avonturenroman. Zijn arbeidstempo was ongelooflijk; hij schreef gemiddeld tachtig bladzijden per dag. Om zijn productie nog verder op te voeren nam hij een secretaresse in dienst en dicteerde hij voortaan zijn populaire romans, improviserend, met als enige hulpmiddelen een paar aantekeningen en een atlas. Een derde vrouw werd wel dra aan Tigy en zijn secretaresse toegevoegd: Henriette Liberge, een twintigjarig meisje uit een vissersfamilie uit Normandië, die onmiddellijk *Boule* werd gedoopt. Zij zou haar hele verdere leven de man die ze 'mijn kleine mooie meneer' noemde niet verlaten en zo een sleutelfiguur in

diens bestaan worden. *Boule* – precies omdat ze blond, mollig en eenvoudig was – zou met hem een heel bijzondere relatie aangaan (ook seksueel), maar met een oprechte wederzijdse genegenheid. Zij nam de keuken en verdere huishoudelijke taken voor haar

Henriette ("Boule") Liberge

rekening, terwijl Tigy haar man hielp, de secretaresse typte en Simenon dicteerde of schreef. Tigy hield ook de financiële zaken bij in een zwart boekje. Onder het hoofdstuk "Inkomsten over het jaar 1925" noteerde ze een bedrag van 42.671 francs. Een heel hoog bedrag voor die tijd, maar het was tot 1941 het laagste bedrag dat ze noteerde. Simenon was zakelijk en koelbloedig. Je kon gerust een roman van een bepaalde lengte bestellen tegen een vaste prijs, die hij dan op tijd leverde tussen andere verhalen en opdrachten door. Hij verscheen regelmatig meestal zwierig gekleed in een kostuum van geruite stof, platte pet en pofbroek.

Naast zijn schrijverij was hij ook een zeer regelmatige bezoeker van een berucht huis van plezier, nachtclubs en theatervoorstellingen. Hij ontmoette daar bekende persoonlijkheden zoals de schrijvers André Gide en François Mauriac, later beiden winnaars van de Nobelprijs voor Literatuur. André Gide heeft veel invloed op Simenon gehad en hem kritisch begeleid, maar ook al vroeg zijn bijzondere talenten ontdekt. In oktober 1925 zag hij Josephine Baker uit St. Louis (Missouri) optreden. Simenon bezocht haar in haar loge en het was liefde op het eerste gezicht. Gedurende twee jaar hadden zij een verhouding; zij was twintig, hij drieëntwintig jaar oud. In 1927 werd Simenon gevraagd mee te werken aan een grote reclamestunt bij de start van een nieuw dagblad onder de naam *Paris-Matin*. Hij moest drie dagen en nachten in een glazen kooi schrijven die hetzij op het terras van de *Moulin Rouge*, hetzij in de hal van de krant werd opgesteld. Het publiek kon kiezen uit drie personages en tien titels die Simenon zou voorstellen en na drie dagen moest

Tigy en Georges met Josephine Baker, haar eerste echtgenoot 'graaf' Giuseppe ("Pepito") Abatino en een niet-bekend persoon

de roman af zijn. Hij kon 300.000 francs verdienen met dit circus. Na de eerste verbazing werd de pers terughoudend en kritisch. Uiteindelijk ging het project niet door, maar Simenon zou tot het einde van zijn leven te boek staan als de man die ingesloten in een glazen kooi een roman had geschreven.

De bootreizen

In 1928 kocht hij een kleine motorboot en samen met Tigy, Boule en zijn hond vertrok hij op ontdekkingsreis door Frankrijk. Boule en de hond moesten in een tent op de oever overnachten. Na het ontbijt zette hij zich achter zijn schrijfmachine; soms ging hij op de kade zitten schrijven. Na een half jaar varen was Frankrijk niet meer voldoende voor hem. Terug in Parijs liet hij een zeevaardige kotter bouwen, tien meter lang en vier meter breed. In de jaren 1929-1930 reisden 'kapitein' Simenon en zijn bemanning heel wat af: via de Maas naar Luik, Maastricht, Belgisch en Nederlands-Limburg, Amsterdam, de Zuiderzee, Stavoren, Delfzijl, Emden, Wilhelmshaven tot Fins-Lapland, en verder aan boord van een lijnboot via de Noordkaap tot Kirkenes aan de Barendssee. Ongeacht het weer of de breedtegraad bleef hij schrijven en indrukken verzamelen. Tijdens deze reis moest er – in 1929 te Delfzijl – onderhoud aan de boot plaatsvinden, waardoor deze aan land moest worden getrokken. Op de boot kon Simenon nu niet werken en daarom liet hij een vol water gelopen oude schuit leegpompen, plaatste er twee kisten in en begon aan een nieuwe roman: "Maigret en de onbekende wreker". De eerste Maigret zou dus in Delfzijl geschreven zijn en daarom staan daar twee standbeelden ter ere van Simenon: het ene is het beeld van Maigret zoals we kennen uit de romans en het andere is een zuil met opengeslagen boek met teksten uit de Maigret-serie.

Maigret

In 1930 was Simenon van mening dat zijn leertijd lang genoeg had geduurd. Op zevenentwintigjarige leeftijd, met reeds een lijvige bibliografie op zijn naam, kon hij de bladzijde omslaan en zijn eigenlijke identiteit weer aannemen, een bewijs dat hij eindelijk volwassen was. Hij had ruim driehonderd boeken, duizend verhalen en talloze krantenartikelen nog altijd onder pseudoniemen geschreven en gepubliceerd. Nu schreef hij voornamelijk onder zijn eigen naam Simenon. Hij had moeite de eerste Maigret-boeken

Het standbeeld van Maigret te Delfzijl

gepubliceerd te krijgen. Zijn drie uitgevers waren niet overtuigd van succes. Eerst publiceerde één van hen de eerste verhalen als feuilleton in het blad Ric en Rac. Zelf noemde Simenon zijn Maigrets semi-literatuur, maar zelfverzekerd schreef hij door.

In 1931 hadden verschillende landen de vertaalrechten voor zijn nieuwe boeken aangekocht: de Verenigde Staten, Groot-Brittannië, Spanje, Italië, Noorwegen, Portugal en Japan. In december 1931 nam Simenon zijn intrek in een villa aan de Franse Rivièra. Zijn boot had hij intussen verkocht. In drie maanden tijd schreef hij drie nieuwe Maigrets en ontving tussendoor buitenlandse agenten, vertalers en diverse mensen uit de filmwereld. "Maigret en de gele hond" werd verfilmd, nauwelijks een jaar nadat het was verschenen. Simenon schreef uiteindelijk 75 romans en 28 korte verhalen met in de hoofdrol commissaris Maigret.

Sterverslaggever

In 1932 kocht Simenon een landgoed gekocht in Nieul-sur-Mer nabij La Rochelle. Hij had er zijn werkkamer en Tigy haar atelier, terwijl Boule het huishouden voor haar rekening nam. Dagelijks legde hij lange afstanden te paard af. Niets was beter om zijn geest tot rust te laten komen alvorens, gekluisterd aan het toetsenbord van zijn Remington-schrijfmachine, te werken. In de zomer van 1932 ging hij samen met Tigy naar Afrika; niet als toerist, maar als journalist. Zijn reis ging via Egypte, Soedan en Belgisch Kongo. Van deze reis heeft hij geleerd dat het koloniale bewind een dwaasheid was dat aan de kaak moest worden gesteld, en tevens dat er niet één Afrika is, maar verschillende. Zijn artikelen over deze reis werden in het najaar van 1932 gepubliceerd. Ook inspireerde zijn verblijf in Afrika hem tot het schrijven van drie boeken. Tussendoor kocht hij ook nog een huis op het eiland Porquerolles bij Toulon. Daar kon hij rustig schrijven, ver van alle drukte en aandacht. In Parijs had hij ook nog altijd een huis, aan de rand van het Bois de Boulogne in Neuilly. Na Afrika reisde hij door het Europa van 1933. Het tijdschrift Voila publiceerde zijn verhalen wederom. Hij reisde van België naar Polen, Roemenië, Tsjechoslowakije, Hongarije en Duitsland. Dit laatste land was het interessantst vanwege de politieke verwickelingen, waar Adolf

Hitler op 30 januari 1933 de nieuwe kanselier werd. Simenon schreef dat de Duitsers onverschillig waren geworden voor de bloedige pogingen tot machtsmisbruik en afrekeningen met dodelijke afloop tussen extremisten van links en rechts. Waarschijnlijk heeft hij Hitler ook ontmoet aangezien hij zijn intrek had genomen in hetzelfde hotel waar Hitler en zijn staf verbleven, maar het is niet duidelijk of hij hem daadwerkelijk heeft gesproken of misschien alleen maar met hem in de hotellift heeft gestaan. Na Hitler kwam Trotski aan de beurt. Het grote dagblad Paris-Soir wilde dat hij de moeilijk te bereiken vroegere leider van het Rode Leger ging interviewen. Hij verbleef in Turkije op Prinkipo, een eiland in de zee van Marmara. Via de Nederlandse secretaris kreeg Simenon uiteindelijk toestemming voor een onderhoud; hij had zijn primeur te pakken.

Georges met Tigy in Rusland

Op 12 december 1934 ging hij samen met Tigy en Boule op wereldreis. Per passagiersschip van Le Havre naar New York, Ecuador, de Galapagoseilanden, Venezuela, Costa Rica, Peru, Tahiti, Nieuw-Zeeland, Australië, India en de Rode Zee. Half mei 1935 arriveerde hij in Marseille. Verschillende grote bladen publiceerden zijn reisverhalen en hij zou zes romans schrijven en enkele novellen geïnspireerd op zijn reisindrukken.

De literaire romanschrijver

Parijs, Rue Sébastien-Bottin, in het zevende arrondissement. Voor een Frans auteur bestond er geen indrukwekkender adres. Te worden gepubliceerd in La Nouvelle Revue Française of bij Gallimard was het absolute middel om tot het letterkundig pantheon toe te treden. Simenon had reeds begin jaren twintig een vergeefse poging gedaan; te vroeg. Op 18 oktober 1933 tekenden Gaston Gallimard en Simenon vervolgens hun eerste overeenkomst. Simenons voorwaarden waren ongehoord, maar de stomverbaasde uitgever ging akkoord. Intussen was Simenon heel populair en zestien kranten en tijdschriften hadden allemaal zijn romans en novellen in feuilletonvorm gepubliceerd. Zijn critici vonden dat hij te veel en te snel schreef. Hij las te gemakkelijk en had veel succes. Men wist niet goed waar men hem moest plaatsen. Zijn

psychologische romans werden maar met moeite geaccepteerd. Eind jaren dertig werd de kritiek milder en ontving hij openlijk steeds meer lof. Hij werd vaak met Joseph Conrad en Balzac vergeleken en André Gide, de latere Nobelprijswinnaar, schreef: "Ik houd Simenon voor een groot romanschrijver: misschien de grootste en meest waarachtige tot dusver in de Franse literatuur." Tussen 1934 en 1939 werden 29 psychologische romans van Simenon uitgegeven en in 1939 was hij de meest vertaalde levende Franstalige schrijver ter wereld.

Oorlogsdreiging

Op 19 april 1939 werd Marc geboren, zestien jaar na het huwelijk van Tigy en Georges Simenon. Het kind werd gedoopt in hun huis in Nieul-sur-Mer. Simenon was gelukkig in deze omgeving en het ging hem goed. Het probleem was echter dat het in de wereld niet goed ging. Op 3 september 1939 verklaarden Groot-Brittannië

en Frankrijk aan Duitsland de oorlog, nadat Hitlers troepen Polen waren binnengevallen. Simenon was ongerust over de situatie waarin hij en zijn gezinnetje dreigden terecht te komen. Omdat hij dicht bij de frontlijn van de zee woonde, mocht hij niet naar andere departementen telefoneren. Bovendien mocht hij zich als buitenlander (Belg) niet buiten het departement begeven. Daarnaast kon hij door België opgeroepen worden in verband met de mobilisatie. Na de invasie in mei 1940 door de Wehrmacht in Nederland, België en Luxemburg volgden de gebeurtenissen elkaar snel op. Simenon wachtte niet af, maar meldde zich bij de Belgische ambassade in Parijs. Na een kort overleg werd hem verzocht de taak van coördinator voor de Belgische vluchtelingen op zich te nemen. Het was aan hem om duizenden vluchtelingen op te vangen in het gebied van La Rochelle tot Bordeaux. Op zevenendertigjarige leeftijd, voor het eerst sinds hij volwassen was, stelde de verwoede individualist Simenon zich in dienst van anderen. Toen op 14 mei de Duitsers door de Franse linies verder oprukten, nam het aantal vluchtelingen fors toe. Het lukte Simenon, met steun van allerlei relaties, het Belgisch opvangcentrum in La Rochelle snel en goed te laten functioneren. Nadat maarschalk Pétain een nieuwe regering had gevormd en een wapenstilstand had gesloten, begonnen de Belgische vluchtelingen naar huis terug te keren en op 9 augustus kon Simenon het opvangcentrum sluiten.

Oorlogsjaren

Omdat er tegen het einde van de zomer van 1940 steeds vaker werd gebombardeerd, verlieten Simenon en zijn

gezinnetje La Rochelle. Hij maakte zich grote zorgen over zijn financiële situatie. De buitenlandse uitgevers konden hem zijn auteursrechten niet toesturen en de Franse boekhandel en filmwereld hadden zich nog niet aan de nieuwe situatie aangepast. In 1941 verhuisde hij naar Fontenay-le-Comte in de Vendée en na een kort verblijf in een herenhuis vond hij het plaatselijk kleinnood kasteel Terre-Neuve. Hij vroeg aan kasteelheer graaf Alain du Fontenieux of hij in het deel van het kasteel mocht wonen dat tot voor kort door Duitse officieren was bezet die nu naar het oostfront waren overgeplaatst. Zo hebben Simenon, Tigy, Marc, Boule en een kamermeisje en gouvernante voor een bescheiden bedrag twee jaar in een bevoorrechte omgeving een kasteelleven geleid. Om financieel rond te komen moest hij zich 'verlagen' tot opnieuw het schrijven van artikelen voor ondermeer het vrouwenblad *Pour Elle*. Eind 1940 veranderden de vooruitzichten voor Simenon ten goede. Tot die tijd waren reeds negen van zijn romans verfilmd en nu wilde de filmmaatschappij Continental, die ondersteund werd door twee Berlijnse filmmaatschappijen UFA en Tobis, eveneens filmrechten kopen. Liefst negen nieuwe films werden tussen 1942 en 1945 op basis van zijn romans gemaakt. De uitgeverijen hadden onderhand ook weer hun activiteiten opgepakt en om Simenon werd van alle kanten gevochten. Hij bleef evenwel zijn laatste uitgever Gallimard trouw. Op 25 maart 1941 schreef hij aan zijn moeder: "Ik schaam me bijna me zo tevreden te tonen, als ik aan alle ellende daarginds denk."

Simenon was in de oorlog niet echt een collaborateur, maar hij deed ook niet werkelijk aan verzet. Hij wachtte af – net zoals de meeste mensen – en Simenon bleef Simenon: vóór alles een opportunist. Van zijn omvangrijke oeuvre werden slechts twee boeken op de verboden lijst gezet door de bezetter. Zijn negatieve opmerkingen in krantenartikelen uit 1928 en 1934 over de Duitsers waren ofwel over het hoofd gezien, danwel gebruikte de bezetter indirect diens kwaliteiten. Via Duitse relaties had

hij de beschikking over pasjes waarmee hij van het 'vrije' Frankrijk naar het bezette Parijs kon reizen.

Eind 1942 kwam Simenon in de problemen omdat men dacht dat hij jood was. Om meer duidelijkheid te krijgen moest hij ingewikkelde genealogische navorsingen doen in België, Nederland en Duitsland. Hij besloot zijn moeder en broer Christian te vragen de parochieregisters van Belgisch en Nederlands-Limburg na te pluizen. De familie van zijn vaderskant woonde in Riemst en Vlijtingen, kort bij Maastricht; zijn grootvader was in 1875 naar het Luikse verhuisd. De familie van zijn moederskant woonde voornamelijk in Belgisch en Nederlands-Limburg [via haar familie Brüll stamt ook de connectie met Schin op Geul en de diverse ledenfamilies, zoals in het eerdergeplaatste schema is te zien – AL]. Het lukte de Simenons echter niet de gevraagde doopbewijzen te verkrijgen; zelfs het doopbewijs van Georges in Luik was onvindbaar. Uiteindelijk – en waarschijnlijk na tussenkomst van relaties – deelde men hem mee dat alles deed vermoeden dat hij Ariër was.

Na dat voorval verhuisde hij naar Saint-Mesmin, een klein stadje in de Vendée. Pas in het voorjaar van 1943 werd het verzet actief in deze streek. Omdat hij bang was dat men na de bevrijding zijn neutrale houding en luxueuze leven niet zou waarderen en dat dit tot problemen kon leiden, liet hij via een kennis een varken en een vat wijn bij het verzet bezorgen. Na de bevrijding moest Simenon zich in de Vendée en in Parijs verantwoorden en kreeg korte tijd huisarrest. Het onderzoek in de Vendée werd snel geseponneerd; in Parijs werd hem uiteindelijk door een zogenaamde zuiveringscommissie een tweejarig publicatieverbod opgelegd op basis van zijn contacten met de filmmaatschappij Continental. De uitspraak bereikte Simenon pas toen hij al een tijd in Canada was, maar er waren zoveel zakelijke belangen van uitgevers, boekhandelaars, krantenredacties en de filmwereld dat het dossier onder pressie werd gesloten.

Amerika

Georges Simenon was tweeënveertig jaar oud toen hij Frankrijk eind augustus 1945 voor een tijd de rug toekeerde omdat hij zich onrechtvaardig behandeld vond. Hij had een visum voor Canada en was vast van plan in de nieuwe wereld een nieuwe start te maken. Omdat hij slechts beperkt Engels sprak, vestigde hij zich in de Frans-talige provincie Quebec, in het dorp Sainte-Marguerite-du-Lac-Masson. Dit dorp lag bij een meer en was ook in de winter goed bereikbaar per auto, want hij moest regelmatig naar New York kunnen reizen voor zijn zakelijke beslommingen en contacten in de Verenigde Staten. Het dienstmeisje Boule wachtte nog op het verkrijgen van een visum en zou zich later bij hen voegen. Twee jaar daarvoor had zijn vrouw Tigy hem tijdens de siësta met Boule betrapt en hij weigerde te kiezen tussen hen beiden, zoals zij eiste. Opdat hun zoontje niet de dupe zou worden van een scheiding, kwamen ze tot een akkoord

Denyse Quimet

waardoor ze bij elkaar bleven, als oprechte vrienden die ook beiden hun seksuele vrijheid zouden behouden.

Simenon was op zoek naar een secretaresse. Via een bevriend journalist kwam hij in contact met Denyse Quimet. Ze was vierentwintig jaar oud, volledig tweetalig en werkte bij de Britse inlichtingendienst. Het duurde niet lang voordat

ze zich in Canada bij hem als secretaresse voegde, maar al snel was duidelijk dat er meer speelde tussen hen.

Na zes maanden in de provincie Quebec te hebben doorgebracht, kreeg de altijd onrustige Simenon weer zin om te vertrekken. Hij verplaatste zijn wereldje voorlopig naar een villa in St. Andrews, nabij de oceaan in de provincie New Brunswick. Hij had intussen ook weer verschillende lucratieve contracten afgesloten met Franse uitgeverijen. In september kocht hij twee auto's om een 5000 kilometer lange reis langs de Amerikaanse kust te maken, van Maine naar Florida. In Florida brachten ze bijna een heel jaar door in een villa aan zee. Tussendoor bezocht hij nog tweemaal Havana op Cuba. Hij bleef ondertussen heel veel schrijven. Op de terugweg van Florida besloot hij 'even' via Alabama, Louisiana, Texas en New Mexico te rijden. Maar dan reed hij naar Arizona en kwam bij toeval terecht in Tucson. Tot 1950 verbleef hij hier samen met Tigy, Denyse, Marc en Boule, die zich eindelijk bij hen had kunnen voegen.

In november 1947 werd hij door volkomen onverwacht nieuws getroffen. Zijn broer Christian was namelijk in Indochina gesneuveld. Simenon had zijn broer in 1945 in Parijs aangeraden zich bij het vreemdelingenlegioen aan te melden om zo uitlevering aan België te voorkomen, omdat hij lid van een pro-Hitlergroep was die moorden had gepleegd, waarvoor hem vermoedelijk de doodstraf wachtte. Hij schreef aan zijn moeder dat Christian op het verkeerde pad was geraakt, maar door zijn dienst bij het vreemdelingenlegioen alles had goed gemaakt en gesneuveld was voor de goede zaak.

In september 1949 werd de tweede zoon Johnny geboren in Tucson (Arizona); de moeder was zijn secretaresse Denyse. Toen de baby drie maanden was, accepteerde Denyse niet langer de status van maîtresse-secretaresse tussen Madame Simenon en een kokkin die vol is van haar baas. Zij was ook een efficiënte en intelligente medewerkster die voor Simenon praktisch alle administratieve zaken afhandelde. Uiteindelijk kwam het toch tot een scheiding met Tigy, waarbij zij het huis in Parijs kreeg en een goede toelage, een levensverzekering en de voogdij over hun zoon Marc. Maar ze moest zich wel verplichten haar hele leven niet verder dan zes mijl van Simenons

Marc en Johnny

woonplaats te gaan wonen, zodat hij Marc dagelijks kon zien. Op 21 juni 1950 werd in Reno (Nevada) de scheiding uitgesproken en de volgende dag trouwde Simenon in dezelfde plaats met Denyse Quimet.

Een paar dagen later deden de Amerikaanse radio en televisie fantastische voorstellen voor uitzending van zijn boeken, dit op voorwaarde dat hijzelf meewerkte aan de bewerking ervan. Zijn ster was ook in de Verenigde Staten rijzende. Hij was vanaf 1945 in Hollywood één van de meest gevraagde auteurs geworden. Nu hij hertrouwd was wilde hij weer ergens anders wonen; het werd Lakeville, in de staat Connecticut, lijkend op de Vogezen en op het bos van Fontainebleau.

Reis naar Europa

In maart 1952 maakte Simenon gedurende twee maanden een reis naar Europa. Bij zijn aankomst in Le Havre en op station Saint-Lazare in Parijs werd hij door een grote menigte opgewacht, alsmede door tientallen journalisten en uitgevers. De eerste dagen werd hij van interview naar interview gesleept en van de ene ontvangst naar de andere. Op de Belgische ambassade werd een receptie voor hem georganiseerd. Op het hoofdbureau van de recherche werd Simenon ontvangen door de prefect, commissarissen en inspecteurs, alsof hij deel uitmaakte van de familie. Hij bezocht ook Londen en Monte Carlo. Eén dag voor zijn aangekondigde bezoek aan Luik ging hij al stiekem daarheen en bezocht eerst zijn moeder. Hij had het contact met haar niet verloren en heeft haar vaak geschreven en met haar getelefoneerd. Ook wilde hij incognito door de straten van zijn verleden wandelen, maar werd al snel herkend. De dag erna werd Simenon officieel ingehaald door zijn stad. Natuurlijk bezocht hij de kantoren van de Gazette de Liège. De vroegere hoofdredacteur Joseph Demar-

Georges met Denyse op bezoek bij zijn moeder in Luik

De grote publieke belangstelling tijdens het bezoek aan Outremeuse

teau, de man die hem zijn kansen heeft gegeven, was er nog steeds. "Dankzij u is het me niet slecht gegaan," zei Simenon. Na Luik was Brussel aan de beurt, waar hij drie vermoeiende dagen doorbracht. Hij werd tijdens een grote ontvangst geïnstalleerd als lid van de Belgische Academie van de Franse taal. Aanwezig was ook koningin Elisabeth, die tegen Simenon zei: "Meneer, ik ben erg blij met u kennis te maken. Van uw roem straalt iets op het hele land af." Zijn Europese reis was zeer vermoeiend en hij was blij naar zijn zoon en zijn schrijfmachine te kunnen terugkeren.

1953-1955

In februari 1953 werd Marie-Jo geboren in Lakeville (Connecticut). Zijn moeder bezocht hem daar en hij verraste haar door haar mee te nemen naar New York. Simenon heeft in zijn Amerikaanse jaren van 1945 tot 1954 weer het ongelooflijk aantal van vierenzestig romans geschreven. Intussen veranderde zijn verhouding met Denyse; zij hadden steeds vaker woorden, vooral als de fles op tafel stond. Simenon zelf was zeker een groot drinker, maar geen alcoholicus; hij kon rustig wekenlang de alcohol laten staan. Denyse werd echter steeds meer afhankelijk van drank en daardoor nog actiever in haar werk. Simenon vroeg zich af of dit nog wel gezond was, maar kon haar niet afremmen.

In oktober 1954 reisde hij met het passagiersschip "*Ile de France*" naar Londen en begaf zich naar een receptie te

Het kasteel van Echandens

zijn ere. Daar ontmoette hij critici, producenten, dramaturgen, kunstenaars en schrijvers zoals Somerset Maugham en T.S. Eliot. Ook bezocht hij Oxford, Cambridge, Birmingham, Manchester en Liverpool voor interviews met de plaatselijke pers en om hoogleraren literatuur te ontmoeten.

Gedurende het voorjaar van 1955 trok Simenon door Frankrijk en bleef nergens langer dan een paar maanden, altijd onrustig en naar het leek alsof hij op de vlucht was. Eveneens in 1955 werd hij benoemd tot Ridder in het Franse Legioen van Eer.

Zwitserland

In het voorjaar van 1957 liet hij zijn keus vallen op kasteel Échandens, op minder dan twintig kilometer van het Zwitserse Lausanne. Het was niet te koop, maar hij was zo enthousiast dat hij een huurcontract voor zes jaar tekende.

De firma Simenon was een ware multinational geworden. Frankrijk vertegenwoordigde nog maar een vijfde deel van zijn omzet. Het succesnummer bleven de Maigrets, waarvan gemiddeld driemaal zoveel werden verkocht als van zijn psychologische romans. Eén van zijn Franse uitgeverij ging al zijn romans, met uitzondering van de vroeger onder pseudoniem gepubliceerde populaire romans, opnieuw uitgeven. In 1960 waren er al vijftig films naar boeken van hem gemaakt en werd hij voorzitter van het filmfestival van Cannes. In 1959 werd de derde zoon Pierre geboren, maar Denyse's gezondheidstoestand ging steeds verder achteruit. De drieëntwintig jaar jongere Teresa Sburelin was in 1961 als kamermeisje in dienst getreden. Zij had hem tweemaal op moeilijke momenten geholpen en hij zou met Teresa vanaf 1964 een relatie beginnen en eindelijk ontdekken wat tederheid was.

Simenon ontwierp zelf een eigen villa in Epalinges nabij Lausanne, die dertig kamers bevatte. Hij had daar acht man personeel en vijf dure auto's. Hij ontmoette in zijn

Georges met zijn verzameling pijpen te Epalinges

Georges met Johnny en Marie-Jo

huis Gerald Chaplin en zijn vrouw, die niet ver van hem vandaan woonden, evenals Ian Fleming, de schrijver van de James Bond-verhalen. Antony Armstrong-Jones, Lord Snowdon, en echtgenoot van prinses Margaret, de zus van de Engelse koningin Elisabeth, maakte een uitgebreide fotoreportage van hem. In april 1969 keerde Simenon naar Luik terug om zijn zieke moeder te bezoeken. Acht dagen bleef hij aan haar bed in het ziekenhuis zitten, totdat zij uitdoofde.

Georges met zijn jongste zoon Pierre

Vanaf 1971 tot 1978 leverden Simenon en Denyse via hun advocaten een juridische uitputtingsslag, die hij uiteindelijk won. Van de vier kinderen die Simenon had was Marie-Jo het zorgenkindje. Marc was getrouwd en had kinderen en leidde, net als Johnny, zijn eigen leven. Pierre was nog te jong om alles te begrijpen, maar door zijn evenwichtigheid en goede

verstandhouding met zijn broers en zijn liefde voor zijn vader, was hij veilig. Marie-Jo hield uitzinnig veel van haar vader. Zij las als een bezetene alles van hem en ze voelde zich door diens literaire genialiteit verpletterd. Ze kwam in een vicieuze cirkel terecht, in klinieken waaruit ze herhaaldelijk vluchtte en pleegde uiteindelijk op 19 mei 1978

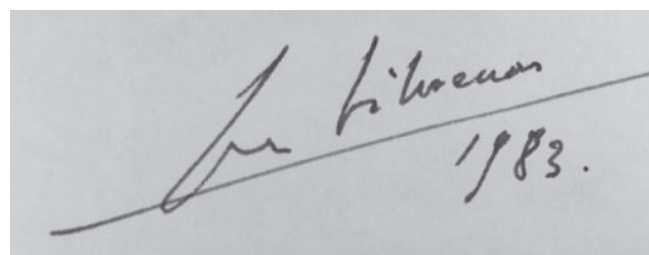

zelfmoord, vijftig jaar oud. Voor Simenon was het een nachtmerrie. Alvorens tot haar daad over te gaan heeft ze haar drie broers geschreven en met hem getelefoneerd. Hij schreef: "Elke zelfmoord van een kind geeft de ouders op de een of andere manier een schuldgevoel."

Op 11 februari 1972 voltooide Simenon zijn laatste Maigret. Tussen 1972 en 1981 volgden nog 24 psychologische romans, waarvan de laatste getiteld was "Mémoires intimes", waarvan direct honderdduizend exemplaren werden verkocht. Maar zijn grootste inkomsten sinds de jaren zestig kwamen van televisie en filmrechten. Intussen waren 21 romans van Simenon op de prestigieuze *Bibliothèque de la Pléiade* gekomen, de absolute toplist van de Franse literatuur.

In 1989 kon Simenon niet meer lopen en verplaatste hij zich in een rolstoel. Hij was verstandelijk achteruitgegaan. Tigy was kortgeleden op vierentachtigjarige leeftijd overleden op het eiland Porquerolles. Zij en Simenon waren goede vrienden gebleven. Teresa droeg er door haar discrete houding, toewijding en eenvoud toe bij de angsten van de oude man te verzachten. Teresa, Boule en Tigy waren de tempelbewaarders. Uit eerbied en liefde hebben ze hun geheimen over de man die hen voor altijd in verwondering heeft gebracht, bewaard.

Op 4 september 1989 is Georges Simenon in Lausanne overleden, in het bijzijn van Teresa.

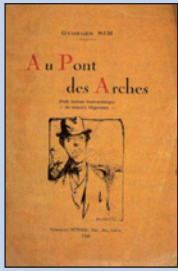

Bronnen:

- Simenon: Een biografie (1992) – Pierre Assouline
- Centre d'Études Georges Simenon, Université de Liège – prof. Danielle Bajomee, Benoît Denis
- Fonds Simenon, Château de Colonster – Laurent Demoulin

Een kleine greep uit het omvangrijke oeuvre van Georges Simenon:

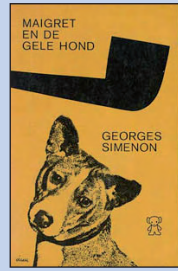
1923

1931

1931

1931

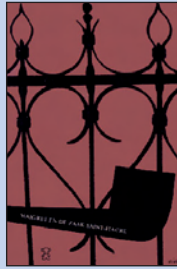
1931

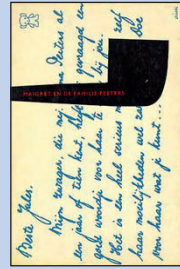
1931

1932

1932

1932

1932

1933

1939

1941

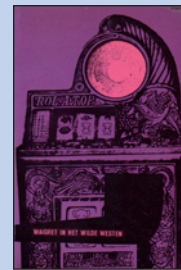
1942

1943

1948

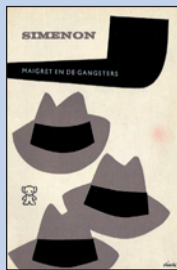
1949

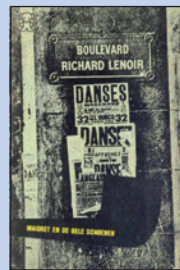
1951

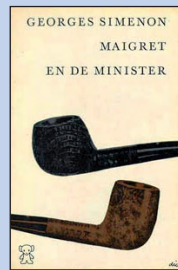
1951

1952

1953

1954

1956

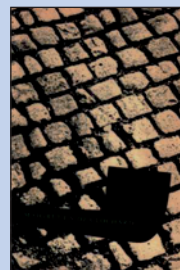
1959

1960

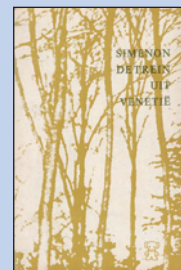
1961

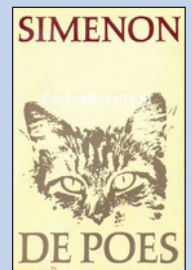
1963

1964

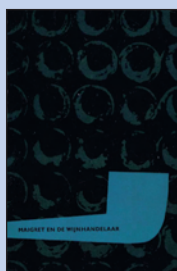
1965

1967

1967

1970

1971

1971

1972

1981